NORAKSTS

Lieta Nr.A420613810
A06138-10/15

S P R I E D U M S
L a t v i j a s t a u t a s v ā r d ā

Rīgā 2010.gada 10.novembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese A.Reitupe,

piedaloties pieteicējai *B.B.* un atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pilnvarotajai pārstāvei *D.Ī.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *B.B.* pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu veikts piešķirtā bezdarbnieka pabalsta pārrēķins.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] Ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk arī – VSAA vai atbildētāja) Rīgas pilsētas Vidzemes nodaļas 2009.gada 29.decembra lēmumu Nr.90431 „Par bezdarbnieka pabalsta piešķiršanu" (turpmāk arī – Sākotnējais lēmums) *B.B.* no 2009.gada 26.novembra piešķirts bezdarbnieka pabalsts 50% apmērā no dienas vidējās apdrošināšanas iemaksu algas.

Izskatot *B.B.* apstrīdēšanas iesniegumu, ar VSAA direktores 2010.gada 12.februāra lēmumu Nr.09-5/NA/2041 (turpmāk arī – Lēmums) Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

Atbildētāja Lēmuma pamatojumā norāda, ka saskaņā ar likuma „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam" 8.panta sesto daļu un likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 23.panta trešo daļu VSAA nav tiesiska pamata neņemt vērā Valsts ieņēmumu dienesta informāciju par *B.B.* darba devēja SIA „*/Nosaukums/*" reģistrētajām iemaksām bērna kopšanas atvaļinājuma laikā. VSAA informē, ka tiesību normās nav regulējuma par darba devēja veikto iemaksu, ko darba devējs personai izmaksājis bērna kopšanas atvaļinājuma laikā (prēmijas, pabalsti, cita veida atlīdzības maksājumi) vērā neņemšanu vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķinā bezdarbnieka pabalsta apmēra noteikšanai.

[2] 2010.gada 22.martā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *B.B.* (turpmāk arī - pieteicēja) pieteikums par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu veikts piešķirtā bezdarbnieka pabalsta pārrēķins.

Ar Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 21.aprīļa lēmumu pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta.

Pieteikums pamatots ar šādiem argumentiem.

[2.1] VSAA, aprēķinot bezdarbnieka pabalsta vidējās apdrošināšanas iemaksu algas perioda noteikšanai, nepamatoti ņēmusi vērā apdrošināšanas periodu no 2008.gada decembra līdz jūlijam. VSAA norāda, ka pieteicēja 2008.gada decembrī ir guvusi ienākumus, taču tā ir veselības apdrošināšanas polises pārmaksas summa, kas tika izsniegta 2008.gada jūlijā. No darba devēja puses nodoklis tika apmaksāts 2008.gada decembrī, un tie tiek uzrādīti kā pieteicējas gūtie ienākumi, kaut gan pieteicēja šajā laikā jau vairākus mēnešus bija bērna kopšanas atvaļinājumā.

[2.3] Pieteicēja bērna kopšanas atvaļinājumā aizgāja 2008.gada 1.aprīlī. Tā paša gada jūlijā uzņēmums pieteicējai piešķīra veselības apdrošināšanas polisi par summu Ls 245,30, bet polises summa pārsniedza 10% no pieteicējas algas gada bruto apgrozījuma par summu Ls 59,56, kas ir jāapliek ar sociālo nodokli. Bruto ienākumi par 2008.gadu sastādīja Ls 1 857,43. Veselības apdrošināšanas polises pārsniegtā summa pieteicējai tika uzrādīta Valsts ieņēmumu dienesta atskaitē „Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem un iedzīvotāju ienākuma nodokli pārskata mēnesī" kā ienākums 2008.gada decembrī, kaut gan šo apdrošināšanas polisi pieteicēja saņēma 2008.gada jūlijā, un no 2008.gada 5.augusta līdz 2009.gada 26.novembrim atradās bērna kopšanas atvaļinājumā, algotu darbu nestrādāja un ienākumus neguva.

Pieteicēja uzskata, ka vidējā apdrošināšanas perioda noteikšanai jāņem vērā periods no 2007.gada oktobra līdz 2008.gada martam.

[3] Atbildētāja - VSAA Administratīvajā rajona tiesā iesniegtajā paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un uzskata to par noraidāmu, Lēmumā minētos argumentus papildinot ar šādiem apsvērumiem.

[3.1] No 2008.gada 5.augusta SIA „*/Nosaukums/*" pieteicējai ir piešķīris bērna kopšanas atvaļinājumu. 6 mēnešu periodā (no 2009.gada marta līdz 2009.gada augustam) pieteicēja ir atradusies bērna kopšanas atvaļinājumā un darba devējam iemaksas bezdarba gadījumam šajā periodā nebija jāveic.

Pirms 6 mēnešu perioda apdrošināšanas iemaksu alga, kurā iemaksas bezdarba gadījumam ir veicis darba devējs SIA „*/Nosaukums/*", ir 2008.gada decembris. Līdz ar to 6 mēnešu periods vidējās apdrošināšanas iemaksu algas noteikšanai bezdarbnieka pabalsta apmēra noteikšanai ir laika periods no 2008.gada jūlija līdz 2008.gada decembrim.

[3.2] Tā kā Valsts ieņēmumu dienesta kompetencē ir obligāto iemaksu objektu administrēšana attiecībā uz apmēru vai periodu, tad VSAA nav tiesīga pieteicējas darba devēja SIA „*/Nosaukums/*" 2008.gada decembra mēneša uzrādītās iemaksas par personu pārcelt uz jebkuru citu laiku un pieņemt, ka tās netika iemaksātas.

[4] Tiesas sēdē pieteicēja uzturēja iesniegto pieteikumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem.

[5] Atbildētāja pilnvarotā pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina uz Lēmumā un paskaidrojumā tiesai norādītiem motīviem.

M o t ī v u d a ļ a

[6] Vispusīgi un objektīvi izvērtējusi lietas materiālus, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, uzklausījusi tiesas sēdē procesa dalībnieku paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka pieteikums nav pamatots un tādēļ noraidāms.

[7] Atbilstoši Administratīvā procesa likumu (turpmāk arī - APL) 250.panta pirmajai un otrajai daļai *tiesa taisa spriedumu, pārbaudījusi, vai: 1) administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus; 2) administratīvais akts atbilst materiālo tiesību normām; 3) administratīvā akta pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības. Tiesa, vērtējot administratīvā akta tiesiskumu, spriedumā ņem vērā tikai to pamatojumu, ko iestāde ietvērusi administratīvajā aktā. Minētais ierobežojums neattiecas uz lietām, kurās prasījums ir labvēlīga administratīvā akta izdošana*.

[8] Lietā konstatēti turpmāk norādītie faktiskie apstākļi.

[8.1] No 2008.gada 5.augusta līdz 2009.gada 26.novembrim pieteicēja atradās bērnu kopšanas atvaļinājumā *(lietas 12. – 13.lapa)*.

[8.2] No VSAA 2010.gada 7.janvāra paziņojuma par valsts obligātās sociālās apdrošināšanas sistēmā uzkrātajiem datiem Nr.0/38340 izriet, ka 2008.gada decembrī pieteicējas darba devējs SIA „*/Nosaukums/*" veicis obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas bezdarba gadījumam Ls 59, 56 apmērā *(lietas 12. – 13.lapa)*.

[8.3] No 2009.gada 26.jūlija līdz 2009.gada 25.novembrim par pieteicēju veiktas obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas bezdarba gadījumam *(lietas 28. – 29.lapa)*.

[8.4] No 2009.gada 26.novembra VSAA Rīgas pilsētas Vidzemes nodaļas izziņas Nr.9/2313463 izriet, ka 2009.gada 26.novembrī pieteicēja ieguvusi bezdarbnieka statusu *(lietas 26., 27.lapa)*.

[8.5] 2009.gada 29.decembrī pieņemts Sākotnējais lēmums *(lietas 8.-9.lapa)*.

[8.6] No 2010.gada 20.janvāra maksātnespējīgās SIA „*/Nosaukums/*" izziņas *(lietas 24.lapa)* izriet, ka 2009.gada janvāra mēnesī sniedzot atskaiti „Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem un iedzīvotāju ienākuma nodokli pārskata mēnesī" par 2008.gada decembri *B.B.* ailē „Darba ienākumi (latos)" ir uzrādīta apdrošināšanas polises pārsnieguma summa Ls 59,56 apmērā, lai to apliktu ar sociālo nodokli.

[8.7] 2010.gada 25.janvārī pieteicēja apstrīdēja Sākotnējo lēmumu *(lietas 10.lapa)*.

[8.8] 2010.gada 12.februārī pieņemts Lēmums *(lietas 6.-7.lapa)*.

[9] Tiesa konstatē, ka lietā ir strīds par periodu vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķinam bezdarbnieka pabalsta apmēra noteikšanai.

[10] Kā izriet no lietas materiāliem, 2009.gada 26.novembrī pieteicējai piešķirts bezdarbnieka pabalsts 50% apmērā no dienas vidējās apdrošināšanas iemaksu algas Ls 2,7323 apmērā līdz 2010.gada 25.augustam.

Lēmumā konstatēts, ka 6 mēnešu periods pieteicējas vidējās apdrošināšanas iemaksu algas noteikšanai bezdarbnieka pabalsta apmēra noteikšanai ir laika periods no 2008.gada jūlija līdz 2008.gada decembrim. Savukārt pieteicēja uzskata, ka minētais periods ir no 2007.gada oktobra līdz 2008.gada martam. Līdz ar to pieteicējas mērķis ir panākt viņai labvēlīgāka lēmuma pieņemšanu.

Lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies, proti, jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi. Turklāt, izvērtējot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesa nav saistīta ar administratīvā akta pamatojumā norādītajiem argumentiem. Proti, lemjot par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai neatkarīgi no iestādes lēmumā (atteikumā) ietvertā pamatojuma ir objektīvi jāizvērtē, vai pieteicējam ir tiesības uz labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja tiesa norāda uz kādu obligātu apstākli, kuram būtu jābūt, bet kurš konkrētajā gadījumā nav iestājies, tiesa var noraidīt prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, arī neanalizējot, vai ir iestājušies pārējie tiesību normā minētie apstākļi *(sal. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-118/2007 10.punktu)*.

Ievērojot iepriekš minēto, tiesai konkrētajā gadījumā ir jāpārbauda, vai pastāv priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīgāka administratīva akta izdošanai, aprēķinot piešķirtā bezdarbnieka pabalsta apmēru, ņemot vērā vidējās apdrošināšanas iemaksas laika periodā no 2007.gada oktobra līdz 2008.gada martam.

[11] Likuma „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam" 5.panta pirmā daļa *(šeit un turpmāk likums „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam" redakcijā līdz 2009.gada 31.decembrim)* noteica, ka *tiesības uz bezdarbnieka pabalstu ir bezdarbniekam, kuram apdrošināšanas stāžs ir ne mazāks par vienu gadu, ja par viņu Latvijas Republikā ir veiktas vai bija jāveic obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas bezdarba gadījumam ne mazāk kā 12 mēnešus pēdējo 18 mēnešu periodā pirms bezdarbnieka statusa iegūšanas dienas.*

Lietā nav strīda par pieteicējas tiesībām uz bezdarbnieka statusu, kuru pieteicēja ieguvusi 2009.gada 26.novembrī.

[12] Likuma „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam" 8.panta pirmā daļa noteica, ka *šā likuma 5.panta pirmajā daļā noteiktajos gadījumos vidējo apdrošināšanas iemaksu algu bezdarbnieka pabalsta apmēra noteikšanai aprēķina no apdrošinātās personas apdrošināšanas iemaksu algas par sešu kalendāra mēnešu periodu, šo periodu beidzot divus kalendāra mēnešus pirms mēneša, kurā persona ieguvusi bezdarbnieka statusu*. Savukārt minētā likuma 8.panta sestā daļa noteica, ka *bezdarbniekam, kurš pirms bezdarbnieka*

statusa iegūšanas ir bijis darba ņēmējs, bet šā panta pirmajā daļā noteiktajā vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķināšanas periodā ir bijis bērna kopšanas atvaļinājumā un darba ņēmēja un darba devēja iemaksas bezdarba gadījumam šajā periodā nebija jāveic, vidējo apdrošināšanas iemaksu algu nosaka par sešu mēnešu periodu pirms šā panta pirmajā daļā noteiktā perioda no apdrošināšanas iemaksu algas par pēdējiem mēnešiem, kuros iemaksas bezdarba gadījumam ir veiktas vai bija jāveic darba ņēmējam un darba devējam, paredzot iespēju vidējo apdrošināšanas iemaksu algu noteikt 32 kalendāra mēnešu laikā pirms mēneša, kad persona ieguvusi bezdarbnieka statusu. (..).

Ņemot vērā, ka pieteicēja bezdarbnieka statusu ieguvusi 2009.gada 26.novembrī, sešu mēnešu kalendārais periods būtu noslēdzams ar 2009.gada augustu, līdz ar to sešu mēnešu periodu sastāda 2009.gada marts – 2009.gada augusts.

Kā jau iepriekš konstatēts, laika periodā no 2008.gada 5.augusta pieteicēja atradās bērna kopšanas atvaļinājumā, tādējādi pieteicējas darba devējam SIA „*/Nosaukums/*" iemaksas bezdarba gadījumam šajā periodā nebija jāveic. Par minētajiem apstākļiem lietā nav strīda.

Saskaņā ar VSAA datiem, 2008.gada decembrī pieteicējas darba devējs SIA „*/Nosaukums/*" veicis obligātās valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas ([8.2]). Līdz ar to, izskatāmajā gadījumā ir piemērojama likuma „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam" 8.panta sestā daļa, un pieteicējas vidējo apdrošināšanas iemaksu alga nosakāma par sešu mēnešu periodu pirms 2008.gada decembra, kas atbilstoši ir periods no 2008.gada jūlija līdz 2008.gada decembrim, kā to pamatoti konstatējusi atbildētāja.

[13] Pieteicēja norāda, ka 2008.gada decembrī uzrādītie ienākumi ir veselības apdrošināšanas polises pārmaksas summa, jo darba devējs nodokli par 2008.gada jūliju samaksājis 2008.gada decembrī.

Likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 23.panta pirmā daļa noteica, ka *darba devējam ir pienākums līdz obligāto iemaksu veikšanai noteiktajam termiņam iesniegt Valsts ieņēmumu dienestam ziņojumu par obligāto iemaksu objektu un obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem Ministru kabineta noteiktajā kārtībā*, saskaņā ar minētā likuma 23.panta trešo daļu *Valsts ieņēmumu dienests Ministru kabineta noteiktajā kārtībā sniedz Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai ziņas par veiktajām sociālās apdrošināšanas iemaksām un veiktajiem sociālā nodokļa maksājumiem. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra Ministru kabineta noteiktajā kārtībā reģistrē obligāto iemaksu un sociālā nodokļa maksājumus un pārrēķina obligāto iemaksu objektu, ja šīs iemaksas nav veiktas pilnā apmērā*.

APL 152.panta otrā daļa noteic, ka *faktus, kurus saskaņā ar likumu var pierādīt tikai ar noteiktiem pierādīšanas līdzekļiem, nevar nodibināt ne ar kādiem citiem pierādīšanas līdzekļiem*.

No minētājām tiesību normām izriet, ka VSAA, piešķirot kādu no sociālās apdrošināšanas pakalpojumiem, tai skaitā arī bezdarbnieka pabalstu, pamatojas uz pierādījumiem, proti, informāciju, kas saņemta no Valsts ieņēmumu dienesta. Citiem vārdiem, Valsts ieņēmumu dienesta iesniegtās

ziņas par veiktajām sociālās apdrošināšanas iemaksām par personu VSAA ir saistošas.

[14] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16.panta 6.punktā noteikts, ka nodokļu maksātājiem ir tiesības iesniegt nodokļu administrācijai iesniegumu par nodevu samaksas pārskatīšanu, nodokļu deklarācijas labojumu vai precizējumu triju gadu laikā pēc konkrētajos likumos noteiktā maksāšanas termiņa, ja šajā laikā par konkrētajiem nodokļiem un attiecīgajiem taksācijas periodiem nav uzsākta vai veikta nodokļu revīzija (audits).

Tādējādi, ja darba devējs triju gadu laikā pēc obligāto iemaksu veikšanas termiņa iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam darba devēja ziņojumu labojumus, tad Valsts ieņēmumu dienests pieņem lēmumu par darba devēja ziņojumu koriģēšanu. Šāds Valsts ieņēmumu dienesta lēmums var būt par pamatu vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķina perioda pārskatīšanai.

[15] Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka lietā nav konstatējami priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīgāka administratīvā akta izdošanai, līdz ar to pieteikums ir noraidāms.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251. un 289.-291.pantu tiesa

nosprieda:

pilnībā noraidīt *B.B.* pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu veikts piešķirtā bezdarbnieka pabalsta pārrēķins.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Spriedums sastādīts 2010.gada 10.novembrī.

Tiesnese *(paraksts)* A.Reitupe

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnese _____ A.Reitupe
Rīgā 2010.gada 10.novembrī